

Wonderlijke wezens van Rona Pondick

Op de bovenste verdieping van het **Groninger Museum** duiken her en der hybride beelden op. Ze zijn half mens, half dier. Een stel krioelende apen heeft gedeeltelijk menselijke ledematen die lijken te vechten voor hun bestaansrecht. Zijn we hier op de 'Planet of the Apes'? Nee, de Amerikaanse kunstenaar Rona Pondick heeft Groningen aangedaan.

Door Isabella Werkhoven

De tentoonstelling van Rona Pondick in het **Groninger Museum** is de afsluiting van een tournee langs Bologna, Parijs, New York en Massachusetts USA. Hoewel Pondick dit jaar vijftig werd, houdt deze grootse tentoonstellingstournee geen verband met haar verjaardag. Wel is het een mooie manier om de vijf jaar af te sluiten die ze in haar atelier doorbracht om deze elf beelden te maken.

De beelden (meestal in roestvrij staal) zijn niet groot, soms nauwelijks een halve

meter hoog of breed, maar wel zeer arbeidsintensief. Het kost haar veel tijd om de heterogene delen (mens en dier) qua houding en vooral qua grootte harmonieus te integreren in het beeld. Toch moet het ook weer niet te harmonieus. Pondick wil het contrast tussen mens en dier juist benadrukken door de diergedeeltes te stileren en het staal daar hoogglanzend te

polijsten, om de menselijke delen hyperrealistisch en onbehandeld, dus dof te laten.

Die menselijke delen zijn afgietsels van de armen, benen en het hoofd van een en dezelfde persoon: Rona Pondick. Zij is de mens die gevangen zit in een dierenlichaam en dat ziet er griezelig echt uit. De gekwelde gezichtsuitdrukking op een dodenmaskerachtige kop helpt de illusie van gevangenschap versterken. En dat is niet alléén de regie van de kunstenaar.

Want wie goed kijkt ziet dat Pondicks hoofd op de beelden steeds hetzelfde is. Dat komt omdat Pondick voortdurend dezelfde gietvorm gebruikt en het hoofd alleen per beeld licht verandert. De reden is dat ze het zeer angstaanjagend en onaangenaam vindt om een gietvorm van haar hoofd te laten maken. Pondick is claustrofobisch en moest als een geglazuurde cake tweeënhalve uur stilzitten met een laag siliconenrubber en gips op haar gezicht en kilo's vaseline in haar haar, die ervoor moesten zorgen dat het haar naderhand niet zou worden meegetrokken met het masker. Pondick: "Ik kon niets horen of zien van wat er om me heen gebeurde. Op een gegeven moment had ik het gevoel dat ik stikte toen het tegen mijn hals drukte. Gelukkig had ik pen en papier zodat ik kon opschrijven: 'knip mijn hals los, ik stik'."

Sinds deze beproeving behandelt Pondick de gietvorm van haar hoofd alsof het goud is. Ze gebruikt de computer om lichte veranderingen aan te brengen en om het te verkleinen tot de benodigde maat. Dat gebeurt met een zeer geavanceerd computerprogramma (waarmee ook MRI-scans gemaakt worden) en kost veel tijd.

Maar Pondick heeft plezier in de ambachtelijke kant van het vak. Ze kan begeesterd vertellen over de verschillende technieken en materialen die ze met elkaar heeft gecombineerd. En die zijn ook essentieel voor wat ze wil laten zien. Heeft ze een idee hoe toeschouwers reageren op haar werk? "Wat ik in de loop van de tournee uit de pers begreep is dat men nogal bezig is met het materiaal van de beelden en hoe ze zijn gemaakt. Ze vinden het allemaal zo nieuw en dat vind ik wel opmerkelijk, want voor mij zijn hybride beelden heel gangbaar. En als ik mensen zie kijken, valt het me op dat ze een beetje afstand houden. Net alsof ze naar een echt

geesterd vertellen over de verschillende technieken en materialen die ze met elkaar heeft gecombineerd. En die zijn ook essentieel voor wat ze wil laten zien. Heeft ze een idee hoe toeschouwers reageren op haar werk? "Wat ik in de loop van de tournee uit de pers begreep is dat men nogal bezig is met het materiaal van de beelden en hoe ze zijn gemaakt. Ze vinden het allemaal zo nieuw en dat vind ik wel opmerkelijk, want voor mij zijn hybride beelden heel gangbaar. En als ik mensen zie kijken, valt het me op dat ze een beetje afstand houden. Net alsof ze naar een echt dier kijken. Heel intrigerend."

■ **RONA PONDICK**

■ Beelden van Rona Pondick. T/m 12 jan 2003 in het **Groninger Museum**, Museumeland 1, Groningen. Openingstijden: di t/m zo 10-17.